

Wnioski i postulaty

sformułowane w trakcie dyskusji nt. „Warmio quo vadis”,
która odbyła się 18 listopada 2017 r. w Elblągu

Realizacja projektu nad współczesnym dziedzictwem Warmii, której efektem był szeroko zakrojony program badań terenowych, w ostatnim czasie został spopularyzowany przez konferencje, dokumentację audiowizualną oraz publikację książki. Te dobrze przeprowadzone działania sprowokowały uczestników elbląskiej debaty do sformułowania kilku spostrzeżeń i uwag, które w dużym skrócie poniżej streszczam:

- Organizatorzy przedsięwzięcia zostali wyróżnieni przez uczestników za podjęcie aktualnej problematyki, która co prawda nie dotyczy bezpośrednio elbląskiej społeczności lokalnej, ale odnosi się do właściwie nieznanego w regionie wartości warmińskiego dziedzictwa;

- kreowanie marki regionu przez samorząd województwa warmińsko-mazurskiego odbywa się ze zdecydowanym wskazaniem na Mazury. Dotychczasowe przedsięwzięcia, jak „Dom warmiński”, stanowią jednak dobre przyczółki i na tym doświadczeniu na pewno warto budować w przyszłości skuteczne przedsięwzięcia promocyjne, skierowane na właściwe podkreślenie dziedzictwa tego regionu historycznego (które od kilkunastu lat jest skoncentrowane na ochronie małej architektury sakralnej);

- w sytuacji niekonsekwentnego podziału administracyjnego kraju, który dotknął również historycznych granic Warmii, należy tym bardziej podejmować systemową promocję tego regionu, poczynając od edukacji szkolnej;

- wielokrotnie w dyskusji podkreślano potrzebę kreowania czytelnego warmińskiego dziedzictwa, które jest pożądane przez wiele wspólnot lokalnych, w celu budowania tożsamości regionu i pozytywnego wizerunku rynkowego (identyfikacja z regionem i odróżnienie od innych regionów). Marka lokalna stanowi narzędzie marketingowe oraz wspólny mianownik dla produktów i usług regionalnych. Przedstawicielki debaty z Lidzbarka Warmińskiego dzieliły się swoim doświadczeniem związanym z praktycznym używaniem strojów warmińskich w życiu codziennym (i postulowały upowszechnienie takich praktyk);

- idea „warmińskości” ma bardzo wyraźnie opisaną historię, w której do 1772 roku zachowała własną autonomię i do dziś wyróżnia się charakterystycznym dziedzictwem kulturowym. Dorobek ten do dziś jest pielęgnowany przez administrację kościelną, która z tym terytorium jest związana od 1243 roku. Idea warmińskości nadal jest manifestowana przez

dobroek materialny w postaci zabytków (w sposób szczególny został dostrzeżony wkład muzealników z Fromborka, którzy przyczynili się w ostatnim roku do uruchomienia muzeum miejskiego w Braniewie), treści kultury, w tym także bogactwo obrzędowości ludowej oraz ostatnio popularyzowanej gwary warmińskiej. W przypadku specyfiki i oryginalności tej kultury istnieje szerokie pole do opracowywania oferty warsztatów regionalnych, poznawanie dawnych obrzędów religijnych czy rolniczych. Uczestnicy debaty wskazywali liczne przykłady, które zostały także wskazane przez referentów konferencji (J. Semków i A. Paprot) oraz wskazywali potencjalne wyróżniki (np. regionalne ciasta, obrzędowe potrawy);

- dziedzictwo Warmii należy postrzegać dziś także poprzez dawny podział etniczny, na polsko i niemieckojęzyczną jej część oraz podkreślano religijny i narodowy wymiar objawień Matki Bożej w Gietrzwałdzie, który nie jest w pełni promocyjnie eksploatowany;

- uczestnicy konferencji i debaty z Elbląga wyrażali duże zainteresowanie poznaniem specyficznego i oryginalnego dziedzictwa Warmii; podkreślali, iż tego rodzaju spotkania budują rozumienie trudnych dziejów całego regionu województwa, a także stanowią olbrzymią zachętę do głębszego poznania innych aspektów warmińskości, także poprzez podejmowanie wycieczek.

Należy spodziewać się, iż rosnący status życia nieustannie będzie poszerzał popyt na turystykę. W tej perspektywie należy dostrzegać dobrą przyszłość dla całego regionu naszego województwa, w którym największym atutem kulturowym jest Warmia ze swoją bogatą architekturą, kulturą ludową i bardzo dobrze opracowaną przez specjalistów historią. Aby właściwie to dobro kulturowe zostało wyeksponowane najpierw powinno zostać wsparte przez współpracujące ze sobą podmioty administracji terytorialnej z organizacyjnie i merytorycznie przygotowanymi partnerami społecznymi i biznesowymi.

Opracował Janusz Hochleitner